

Byli na tebe vaši přehnaně opatrní?

Ne tak, že by mě to štválo. Teda s ohledem na to, že přišli o Andulku. To bylo velké štěstí, necítil jsem se nějak mimořádně opečováván. Na hokeji jsem si jednou propíchl ruku a měl málem otravu krve, neboť se to neošetřilo. Ale to je asi nejhorší věc, která se mi v dětství stala. Nejsem válečné dítě, co sbíralo granáty a ty mu vybuchovaly v ruce.

Měl jsi ty, jako dítě narozené v roce 1967, jednodušší dětství než tvoje sestry, vyrůstající v 50. letech?

Asi jo, pro nás jako pro rodinu to bylo o dost lepší. Máma byla, než jsem se narodil, nemocná, často byla v nemocnici i v lázních, měla něco se žaludkem. Vyprávěly mi ségry, že táta tehdy chodil do fabriky, nikde jinde pracovat nesměl, vydělával a často se, když byla Andulka ještě na světě, staral o tři holky. Tátu pak v roce 1968, to mi byl rok, rehabilitovali a u mámy se stabilizovaly její zdravotní problémy. Sice dál jezdila do lázní, ale už nebyla tolik po nemocnicích. Obě ségry se dost brzo vdaly – byl jsem, myslím si, zhruba od první třídy vlastně jedináček. Záhy se jim narodily děti, takže jsme fungovali jako široká rodina, dodnes jsme často v kontaktu. A táta se po roce 1968 stal v Mototechně šéfem garančního oddělení.

Takže to bylo docela fajn dětství.

Ale jo, nejdřív jsme měli varťase, totiž wartburga, pak zastavu, pak dacií, a nakonec dokonce oltcita. Jednou jsem v Berlíně, těsně po sametové revoluci, vyprávěl: „Ale ten varťas je fakt pohodlnější!“ Všichni se mi smáli: „Ty kokote, seděl jsi někdy v mercedesu nebo ve volvu?“ A já: „Ne...“ Táta samozřejmě nikdy nebyl komunista, to by se ani nehodilo k jeho osudu. Ale vlastně jsme se měli docela fajn. Nedávno jsem potkal majitele jednoho autosalonu; vyprávěl mi, jak u táty začínal.

Řekl ti tatínek detaily o tom, jak byl ve vězení?

Podrobnosti neříkal, ale nebyli jsme jako potomci holocaustu, kteří netušili, jak to s jejich rodinami dopadlo. U nás se o tom

normálně mluvilo. Dodnes mám ale provinilý pocit, že jsem se ho později víc neptal. Protože my jsme se sestrami po smrti táty šli do archívů a zjistili, že to celé bylo ještě trochu jinak. Horší. Zátah, který se táty týkal okrajově, byl obrovský. Duchovních a skautů obviněných v dotýčném procesu bylo mnohem víc. Přičítal se jim tehdy určitý typ odboje, vlastizrady. Podrobnosti táta neříkal, věděli jsme jenom, že byl na Borech a v Jáchymově v dolech.

Co vám aspoň prozradil?

Byl zrovna u toho, když zatýkali katolického faráře Václava Kuthana, se kterým se pravidelně stýkal ve vesničce u Prahy, ve Stodůlkách. Tak ho prostě vzali s sebou. Seděl rok... Měřeno jejich tresty z toho vyšel relativně dobře, čímž jeho pobyt v kriminále nezlehčuju. Malá odbočka: v roce 1991 jsme s kamarády dostopovali do Izraele a našli tam díky Ester Krumbachové Petra Freistadta, v 60. letech asistenta režie v Národním divadle u Miroslava Macháčka a mimochodem taky biologického otce spisovatelky Ireny Douskové, autorky knihy *Hrdý Budžes*. Freistadt žil v Izraeli léta a pouštěl nám tehdy dokument, jak byl na konci války v ghettu v Terezíně. Pak jsme seděli a kecali, a při tom padla taky jedna kravina: „Byl v Terezíně jenom tři neděle, proč o tom dělat hodinovej film?“ Já tehdy dost namítal: nechtěl bych být v Terezíně ani půl dne. Na tohle hledal odpověď i Josef Lustig, syn Arnošta Lustiga, když se otce ptal, proč píše celý život o Osvětimi, když tam byl dva měsíce. Vysvětlil mu to přesně: „Píšu o tom, protože tvůj děda tam byl dva dny.“ A to je ta odpověď.

Tatínka zavřeli v tom nejhorším roce 1950, oficiální politické procesy, tresty smrti...

Táta vysoký trest nedostal, ale pravda je, že ho hned vyhodili ze střední školy a on pak mohl skoro dvacet let vykonávat jenom dělnické profese. Takže já to rozhodně nezlehčuju, ti ostatní dostali třeba dvanáct let, a tátův blízký kamarád, pan Ladislav Svatoš, grafik a skaut, seděl snad deset nebo jedenáct let, a to byl ještě mladší než táta.